

Kuopio 30.3.2011
Diaarinro 021/06/2011
Viite Oikeusministeriön lausuntopyyntö 21.12.2010/OM 16/41/2007
Asia Lausunto adoptiolainsäädännön uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä
Päätös Lausunto on vahvistettu 29.3.2011 pidetyssä piispainkokouksessa

Oikeusministeriölle

Ortodoksinen kirkollishallitus esittää adoptiolainsäädännön uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä seuraavan.

Yleistä

Mietinnössä esitetään korvattavaksi nykyinen laki lapseksiottamisesta ja korvattavaksi se uudella adoptiolalla. Esitys on kannatettava, sillä adoptiota koskevan kokonaisvaltaisen lainsäädännön luominen on erittäin tarpeellista.

Mietinnössä uudistetun adoptiolainsäädännön yleisenä ja ensisijaisena tavoitteena on edistää lapsen edun toteutumista adoptioasioissa. Lakiehdotus pyrkii johdonmukaisesti luomaan puitteet lapsen kannalta keskeisten periaatteiden, kuten kasvun turvallisessa ja kodinomaisessa kasvuympäristössä sekä perhesuhteiden toteutumiselle. Lakiehdotus jättää myös joissakin asioissa mahdollisuuden poiketa vaatimuksista ottaen näin huomioon ihmiselämän monimutkaisuuden ja mahdollisuuden tilannekohtaiseen arvioon.

Adoptionhakijan ikään liittyvien edellytysten täsmentäminen

Mietinnössä esitetään täsmennettäväksi edellytyksiä ottamalla lakiin uudet säännökset adoptoitavan ja adoptionhakijan välisestä vähimmäis- ja enimmäisikäerosta sekä adoptionhakijan enimmäisiästään. Työryhmä ehdottaa, että adoptionhakija ei saisi olla 50 vuotta vanhempi (6 §). Hakijan vähimmäisiäksi ehdotetaan nykyisen lain mukaisesti 25 vuotta.

Ehdotettuja vaatimuksia sovellettaisiin käytännössä vain vieraan lapsen adoptioissa, koska ikä- ja ikäero vaatimuksista voitaisiin poiketa, kun on kysymys perheen sisäisestä adoptiosta tai kun lapsen ja hakijan välillä muutoin jo entuudestaan vallitsee lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen verrattava suhde. Vieraan lapsen adoptioissaan

ikävaatimusten soveltaminen ei olisi ehdotonta. Vaatimuksista voitaisiin poiketa, jos adoption vahvistamiseen yksittäistapauksessa on lapsen edun kannalta erittäin painavia syitä.

Ehdotus on kannatettava, sillä vaikka elinikä yleisesti pitenee, kasvaa kuoleman riski iän myötä. Lapsen edun kannalta on perusteltua suojella adoptoitavaa lasta mahdollisilta uusilta menetyksiltä ja luoda heille yhdenvertainen asema vanhempien iän osalta muihin verrattuna lapsiin.

Avioliiton ja adoption suhde

Mietinnössä esitetään, että yhteisadoptio-oikeus olisi vain avioliiton solmineilla. Yhdyimme ehdotukseen ja sen perusteluihin, sillä lapsen edun kannalta on perusteltua, että kasvuympäristö pyritään luomaan mahdollisimman kestäväksi. Kysymys adoptiosta liittyy läheisesti perhekäsitykseen ja on suositeltavaa, että suomalainen lainsäädäntö nousee avioliiton pohjalta vahvistaen näin sitoutumista ja vakautta perhe-elämässä.

Lakiehdotus antaa mahdollisuuden yksinadoptioon sekä yksin että avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa. Tästä voi seurata, että adoptiolapsen toiseksi tosiasialliseksi vanhemmaksi tulee henkilö, jonka ei tarvitse täyttää adoptionhakijalle asetettuja kriteereitä. On siis syytä tarkentaa esitystä siten, että avioliitossa oleva henkilö voi adoptoida yksin vain siinä tapauksessa, kun adoption voidaan katsoa olevan lapsen edun kannalta paras mahdollinen.

Tilanteissa, joissa avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa elävä adoptoi yksin, adoptiovanhemman puoliso on vanhemman roolissa. Lapsen edun kannalta on perusteltua, että adoptioneuvontaan piiriin kuuluvat sekä adoptiovanhempi että hänen puolisonsa. Tällöin parisuhteen laatu ja vakaus arvioidaan adoptioneuvonnassa lapsen edun kannalta.

Biologisen isän asema osana adoptioprosessia

Biologisen isä asemaa ehdotetaan vahvistettavaksi osana uutta adoptiolakia. Esitys on perusteltu sekä isän vanhemmuuden että lapsen edun kannalta. Pyrkimyksenä on vahvistaa biologisen isän henkilöllisyyden selvittämistä sekä sen vahvistamista ennen adoptiota. Keskeistä on myös se, että lapsen isään sovelletaan adoptiosuostumuksen antamiseen liittyvää pakollista harkinta-aikaa.

Adoptiolapsen yhteydenpito vanhempiinsa

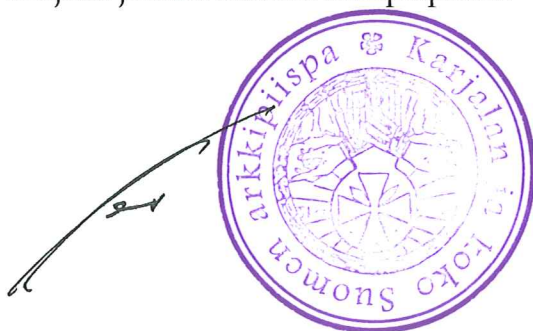
Mietinnössä esitetään uuden säännöksen lisäämistä, jonka mukaan tuomioistuim vahvistaa sopimuksen, joka koskee adoptiolapsen yhteydenpitoa aikaisempaan vanhempaan adoption jälkeen. Lapsen edun kannalta ja terveen minäkuvan vahvistamiseksi on tärkeää, että hän saa luotettavaa tietoa omasta biologisesta taustastaan. Uusi säädös antaa selkeämmät puitteet yhteydenpidon toteuttamiseen ja tarvittaessa seurantaan.

Avioesteet

Nykyisen lainsäädännön mukaan adoptiolapsen ja adoptiovanhemman välinen avioliitto on ollut mahdollinen. Mietinnön mukainen esitys, että kyseinen mahdollisuus poistetaan laista, on erittäin kannatettava, sillä ortodoksisen perinteen mukaan adoption kautta syntynyt sukulaisuussuhde on aina ollut rinnastettavissa biologiseen lapsen ja vanhemman väliseen suhteeseen.

Kuopiossa 30. maaliskuuta 2011

Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leo

Risto Ikäheimo

Kirkkoneuvos Risto Ikäheimo